

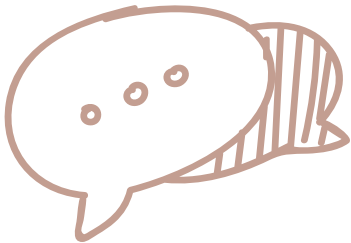
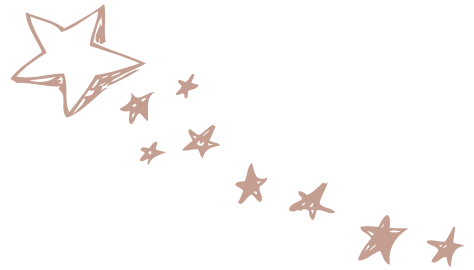
Hãy Cùng Nhau Chơi Đùa!

Các Sinh Hoạt cho Gia Đình

BỘ
2

Truyền Thông và
Các Khả Năng Đọc Viết

Nhịp Tim của Quả Đất Mẹ

Chuyện Gì

Sinh hoạt này giúp cha mẹ và trẻ em có kinh nghiệm về âm nhạc và văn hóa. Trẻ em thích nhịp điệu, múa, hoặc di chuyển theo nhạc. Sinh hoạt này giúp trẻ thích nhạc bằng cách gõ nhịp. Trẻ không quan tâm đến việc quý vị có nghĩ trẻ hát hoặc chơi nhạc dở hay không, mà chỉ quan tâm đến việc quý vị hát và chơi với chúng.

1 Tạo Dựng Môi Trường

- Giới thiệu nhiều đồ vật và vật liệu có kích thước khác nhau tạo nên nhiều âm thanh khác nhau khi đập hoặc gõ lên. Cùng nhau tìm những đồ vật độc đáo trong nhà để gõ. Trong khi đi tìm đồ vật, hãy nói về những đồ vật nào có thể thích hợp để gõ trống và tại sao.
- Tò mò về các đồ vật quý vị thu thập. Cùng nhau tự hỏi lớn tiếng về các âm thanh do đồ vật đó tạo ra và các đồ vật nào có thể kêu như thế nào khi được sử dụng cùng lúc.

2 Gõ Trống

- Khuyến khích trẻ gõ trống với các đồ vật tìm thấy trong nhà như nồi chảo hoặc hộp đựng, và thìa gỗ hoặc kim loại. Để cho trẻ tự do thăm dò các đồ vật, và nhớ vui chơi!
- Nói về nhịp tim đập của quý vị với trẻ. Để ý tim đập chậm hoặc nhanh như thế nào khi quý vị có hoạt động khác nhau. Một số Thổ Dân gọi trống là nhịp tim của Quả Đất Mẹ.
- Nghe nhạc theo các nhịp trống khác nhau. Hãy thử nhịp độ trống khác nhau—chậm, nhanh, mạnh, nhẹ.

3 Hát

- Thử bài hát vui nhộn này mà một người mẹ/nhà giáo dục người Métis sử dụng với trẻ em. Chọn bất cứ thú vật nào quý vị thích và vui đùa với các âm thanh của chúng.

Bài Hát:

Mother Earth Has a Forest – theo giai điệu của bài “Old MacDonald Had a Farm.”

Mother Earth Has a forest – Hey yah hey yah hey!

And in that forest, she has a Bear – Hey yah hey yah hey!

With a Grrr...grrr...here, and a grrr...grrr...there.

Here a grr...there a grrr...everywhere a grrr...grrr...

Mother Earth Has a Forest – Hey yah hey yah hey!

Lặp lại với các thú rừng và âm thanh khác như: Sói (Awhooo), Rắn (Ssssssss), Cóc (Ribbet), Chim Cổ Đỏ (Tweet).

Tại Sao

Qua kinh nghiệm này, trẻ em sẽ

- Phát triển các khả năng truyền thông và đọc viết
- Phát triển các khả năng vận động, sức mạnh và kiểm soát việc phối hợp tay và mắt
- Biểu lộ cảm xúc, tự kiểm soát, tập trung tư tưởng, và thực hiện một sinh hoạt
- Truyền đạt và kinh nghiệm theo cách sáng tạo dùng nhiều hình thức bày tỏ khác nhau
- Phát triển các khả năng đa dạng về ngôn ngữ, nhịp điệu, và khả năng truyền thông với người khác theo nhiều cách
- Chơi với âm thanh và chữ
- Biết các câu truyện và dấu hiệu của nền văn hóa của trẻ và các nền văn hóa khác

Cách Nào

Tìm nhiều vật liệu khác nhau trong nhà và ngoài trời cho trẻ đánh trống, đập, và làm ra nhạc. Đánh trống theo cùng với trẻ. Bắt chước trẻ và khuyến khích trẻ bắt chước quý vị. Thăm dò nhiều chỗ khác nhau để đánh trống. Các nhạc cụ của quý vị kêu ra tiếng như thế nào trong nhà và ngoài trời? Các nhạc cụ đó kêu như thế nào trong phòng tắm so với một chỗ rộng lớn hơn?

Chọn một bài hát để hát hoặc một bài về trẻ thơ để cùng nhau hát trong khi quý vị đánh trống, hoặc thay phiên nhau đánh trống và hát.

Đây là một sinh hoạt vui thú và có thể thực hiện được ngay khi trẻ ngồi dậy hoặc cầm đồ vật và cố ý di chuyển đồ vật. Tất cả trẻ em đều thích đập đồ vật!

Đọc một quyển sách với trẻ về đánh trống hoặc các ý tưởng khác liên quan đến chủ đề này. Sau đây là vài đề nghị:

- *Drum City*, của Thea Gudione
- *The Drum Calls Softly*, của Dave Bouchard

Ở Đâu

Có thể áp dụng sinh hoạt này cả trong nhà lẫn ngoài trời vào bất cứ lúc nào trong ngày.

Tham Khảo

L. Androssoff, Cha/Mẹ Người Métis, Người Bành Vực và Chuyên Gia về Tuổi Thơ (bài hát).

Khi Nào

Có thể dạy trẻ đánh trống khi còn rất nhỏ. Chúng có thể tự ngồi riêng hoặc ngồi trong lòng quý vị và cần một món đồ để đập. Đánh trống hoặc hát cũng có thể là một sinh hoạt đem lại bình tĩnh và có thể là một cách giúp trẻ đổi trọng tâm sau một sinh hoạt hào hứng hoặc thất vọng.

Con Biết Ơn

Chuyện Gì

Kinh nghiệm này cung cấp cơ hội cho trẻ tỏ lòng biết ơn với người khác.

1 Tạo Dựng Môi Trường

Trước khi trẻ đi ngủ, hãy kể cho trẻ nghe về một người hoặc điều gì đó quý vị yêu thích, hoặc điều gì tuyệt vời đã xảy ra cho quý vị trong ngày hôm đó.

2 Chia Sẻ Kinh Nghiệm

Bảo trẻ hãy nghĩ về một người hoặc điều gì đó trẻ yêu thích, hoặc điều gì tuyệt vời đã xảy ra cho trẻ ngày hôm đó. Có thể trẻ cảm thấy biết ơn vì đã được vui chơi, sinh hoạt với một thân nhân, ăn cơm gia đình với nhau, hoặc kết bạn mới.

Hướng dẫn trẻ hít thở ba hơi nhẹ chậm rãi, và cảm thấy biết ơn. Làm như vậy khuyến khích trẻ chú ý và suy nghĩ về các kinh nghiệm của mình.

Tại Sao

Qua kinh nghiệm này, trẻ em sẽ học cách

- Tự suy nghĩ về chính mình và cảm thấy như thế nào
- Truyền đạt ý tưởng và kinh nghiệm theo cách sáng tạo dùng nhiều hình thức bày tỏ khác nhau
- Tò mò về ngữ vựng, ý niệm, và ngôn ngữ viết
- Bày tỏ quan điểm của trẻ và suy nghĩ về quan điểm của người khác

Cách Nào

Hãy thử sinh hoạt này như đã tả. Quý vị có thể nhắc trẻ về các sinh hoạt trong ngày hoặc cho trẻ biết quý vị để ý thấy gì.

Giúp trẻ viết xuống những gì chúng cảm thấy biết ơn. Bảo trẻ vẽ một tấm hình tiêu biểu cho những chữ trẻ đã cùng với quý vị viết ra.

Thức dậy buổi sáng và thử nhắc lại những gì quý vị cùng với trẻ đã tỏ ra biết ơn. Dùng sinh hoạt này để nhắc lại những niềm hạnh phúc trong đời quý vị.

Đọc một câu truyện với trẻ về lòng biết ơn hoặc các ý tưởng khác liên quan đến sinh hoạt này. Sau đây là một đề nghị:

- *Orca Chief* của Roy Henry Vickers & Robert Budd

Ở Đâu

Có thể áp dụng sinh hoạt này ở bất cứ chỗ nào.

Khi Nào

Hãy thử sinh hoạt này trước khi trẻ đi ngủ.

Tham Khảo

Braun, M., & Stewart, W. (2017). *Mindful Kids: 50 Mindfulness Activities for Kindness, Focus and Calm*. [Activity Deck]. Cambridge, MA: Barefoot Books

Chơi Vui với Gương Soi

Chuyện Gì

Gương soi là một cách giải trí hấp dẫn để giúp con quý vị thăm dò nét mặt, cách biểu lộ, tự nhận ra mình, và các cử động và cách biểu lộ của người khác. Trẻ em thuộc mọi lứa tuổi thích thăm dò hình ảnh của mình trong gương và cách chúng có thể thay đổi về mặt.

1 Tạo Dựng Môi Trường

- Dùng bất cứ gương soi nào quý vị có. Bế em bé ra đứng trước gương, hoặc đặt bé nằm sấp trên sàn trước một tấm gương soi trọn thân người hoặc dùng gương soi cầm tay trong khi ôm em bé trong lòng. Nếu quý vị dùng gương lớn, hãy chắc chắn là gương được gắn chắc chắn.

2 Chơi Vui với Gương Soi!

- Ngồi trước gương với trẻ. Hãy cùng với trẻ nói về những gì nhìn thấy trong gương. Chú ý đến cách gọi tên các cảm xúc và biểu lộ về mặt.
- Sinh hoạt này là về đàm thoại và gọi tên các cảm nghĩ theo một cách tích cực, thoải mái. Hãy linh động và vui chơi với nhau! Để cho trẻ dẫn dắt.

Tại Sao

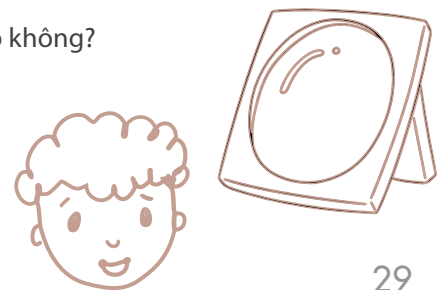
Thăm dò các cảm xúc và cách biểu lộ về mặt theo cách này giúp

- Nhận biết các cảm xúc ở trẻ và người khác
- Gây dựng vốn ngữ vựng phong phú về cảm xúc, để giúp truyền đạt và tự nhận thức
- Nhận định và tiên liệu những yếu tố ảnh hưởng đến cảm xúc ở trẻ và người khác

Cách Nào

Đặt trẻ ra trước gương và kêu trẻ nhìn vào hình phản chiếu trong gương. Quý vị có thể gợi chú ý bằng cách gõ vào mặt gương hoặc di chuyển gương (nếu là gương cầm tay). Cùng nhìn vào trong gương và nói về những gì nhìn thấy, dùng đúng tên gọi. Một vài thí dụ

- “Nhìn vào em bé trong gương kia! Con đó, Enrique!”
- Trong khi chỉ vào nhiều phần khác nhau trên người, “Đây là mắt (xanh/nâu) của con. Mẹ nhìn thấy mũi con. Mẹ thích cặp má hồng của con. Kia là miệng con đang mỉm cười với mẹ. Em bé vui vẻ chưa kia!”
- “Trông con có vẻ nghiêm nghị quá. Con có biết ai trong gương đó không? Con đó, Lucy!”
- Cầm tay em bé vậy, “Mẹ vẫy tay con đây. Hello!”

Chú ý xem trẻ nhìn vào đâu. Nếu có vật gì làm cho trẻ chú ý, hãy nói về vật đó. Nếu trẻ đang tập nói, đoán xem chúng đang nhìn vào đâu và lặp lại một chữ. Nếu trẻ bi ba bi bô, hãy dành thì giờ cho em nói rồi trả lời để cùng có một cuộc đối thoại (dù quý vị không hiểu được trẻ nói gì).

Thử làm mẫu các vẻ mặt khác nhau và bảo trẻ cùng chơi bằng cách bắt chước quý vị. Nói về việc quý vị đang làm và gọi tên các vẻ mặt khác nhau cho các cảm xúc khác nhau. Khuyến khích trẻ bắt chước quý vị hoặc tự làm ra các vẻ mặt kỳ cục! Quý vị có thể biến sinh hoạt này thành trò chơi thay phiên nhau đoán thử. Thử dùng những chữ phức tạp hơn về cảm xúc khi trẻ khôn lớn thêm. Một số thí dụ

- “Hãy nhìn mẹ cười tươi này! Bây giờ mẹ đang thấy như thế nào?”
- Con trông như thế nào khi con gắt gỏng hoặc không vui? Con có thể làm mặt gắt gỏng không? Nhìn xem lông mày mẹ xệ xuống như thế nào khi mẹ cảm thấy không vui. Con làm vậy được không?”
- “Con còn nhớ sáng nay khi mẹ vào phòng con thì con đã tự leo ra khỏi nôi của mình rồi không? Mẹ ngạc nhiên lắm! Lúc đó mẹ trông như thế này này. Có lúc nào con đã từng ngạc nhiên không?”

Nhớ dành cho trẻ nhiều thì giờ để trả lời câu hỏi. Trẻ nhỏ thường cần nhiều giây (hoặc hơn nữa) để nghe một câu hỏi rồi trả lời. Lúc nào cũng thế, hãy để cho trẻ dẫn dắt.

Thử kể một câu chuyện ngắn và bảo trẻ biểu lộ các cảm nghĩ trước gương. Quý vị cũng có thể bắt chước các cảm xúc nếu như thế sẽ vui hơn. Cho trẻ có nhiều thì giờ để quyết định nhân vật đó có loại cảm xúc nào và để biểu lộ cùng vẻ mặt. Nói chuyện để yểm trợ hoặc gợi ý nếu trẻ gặp khó khăn. Khuyến khích trẻ cứ náo nhiệt hoặc nghiêm trang tỏ ra trầm trọng với quý vị! Thí dụ

- “Ngày xưa có một bé gái tên là Cô Bé Quàng Khăn Đỏ. Một ngày đó, cha cô bé bảo cô đem theo một giỏ thức ăn làm quà đến cho bà của cô. Cô Bé Quàng Khăn Đỏ đang chơi nên thực sự không muốn đi. Con có thể cho mẹ thấy Cô Bé Quàng Khăn Đỏ cảm thấy như thế nào hay không? Cô bé đã cảm thấy ra sao? Cô KHÔNG muốn bỏ ngang trò chơi. Con làm bộ mặt như thế nào khi mẹ bảo con làm việc nhà trong khi con đang chơi?”

Thử dùng phong trang trí (chẳng hạn như kính mát, khăn quàng cổ, nón, vòng đeo cổ) để thay đổi diện mạo quý vị. Thay phiên giúp nhau đeo và cởi những món khác nhau.

Đọc một quyển sách với trẻ về việc chơi với gương soi hoặc các ý tưởng khác liên quan đến chủ đề này. Sau đây là vài đề nghị:

- *Do Your Ears Hang Low?* của Jenny Cooper
- *I See Myself*, của Vicki Cobb

Ở Đâu

Có thể áp dụng sinh hoạt này ở bất cứ chỗ nào có gương soi để dùng.

Khi Nào

Trò chơi này có thể chơi vào bất cứ lúc nào trong ngày, nhưng tốt nhất là khi trẻ tỉnh táo, tập trung tư tưởng, và đang muốn chơi và giao thiệp.

Tham Khảo

Herr, J., & Swim, T. (2003). *Rattle Time, Face to Face, and Many Other Activities for Infants: Birth to 6 Months*. Clifton Park, NY: Thomson/Delmar Learning.

Vẽ Theo Nhạc

Chuyện Gì

Kinh nghiệm này thăm dò thị giác và thính giác với nhau và có thể rất vui thú cho trẻ nếu chúng tỏ ra thích âm nhạc và nhịp điệu.

1 Tạo Dựng Môi Trường

- Chọn bất cứ loại nhạc nào mà trẻ và quý vị cùng nghe, hoặc có thể là quan trọng trong cộng đồng của quý vị, chẳng hạn như các loại gõ trống khác nhau, múa, hoặc các loại nhạc hòa tấu khác.
- Dán một tấm giấy vẽ lớn xuống sàn, hoặc dùng giấy có khổ thường lệ. Đem ra một số bút sáp màu, bút lông, phấn, hoặc loại sơn dùng tay làm cọ vẽ.

2 Vẽ Theo Nhạc

Chơi nhạc và khuyến khích trẻ vẽ hoặc sơn lên giấy, dùng các dụng cụ vẽ, theo những gì chúng nghe ra trong nhạc.

Tại Sao

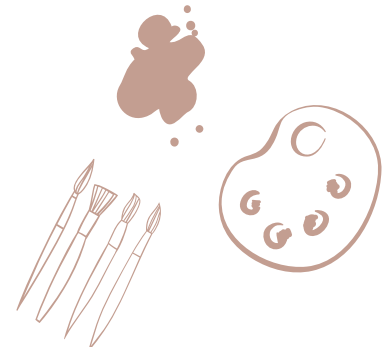
Qua kinh nghiệm này, trẻ em sẽ học

- Thăm dò thế giới bằng cách dùng cơ thể và giác quan của mình
- Xây cất, sáng tạo, và thiết kế dùng vật liệu và những cách khác nhau
- Tích cực thăm dò, suy nghĩ, và lý luận
- Sáng tạo và diễn tả theo nhiều cách khác nhau
- Tỏ ra ham thích sinh hoạt và học tập

Cách Nào

Khuyến khích trẻ vẽ hoặc sơn dựa theo nhạc đang phát ra. Nếu quý vị dùng sơn, hãy thử thêm các yếu tố khác như xà bông hoặc kim tuyến, để trẻ có thể nhìn thấy các mặt sơn khác nhau chúng đang dùng.

Quý vị có thể hỏi xem nhạc làm trẻ cảm thấy ra sao. Nhạc có làm cho chúng thấy vui vẻ hay không? Nhạc có làm chúng buồn hay không? Nhạc có giúp chúng tình tĩnh hay không? Các cảm nghĩ đó có được diễn tả trong hình hay không?

Khi hết nhạc, và trẻ đã vẽ xong, hỏi trẻ về tranh vẽ của chúng:

- Con đã làm ra gì?
- Con dùng các màu nào?
- Con dùng các dụng cụ nào để vẽ?
- Con thích phần nào nhất của nhạc này? Phần đó được diễn tả ở đâu trong tranh vẽ?

Quan sát tranh vẽ của trẻ và tỏ ra hiếu kỳ. Thí dụ, quý vị có thể thấy có một chỗ thưa thớt, hoặc một chỗ vẽ nhiều. Hỏi trẻ tại sao lại vẽ như thế.

Đọc một câu chuyện với trẻ về nhạc, tranh vẽ hoặc các ý tưởng khác liên quan đến sinh hoạt này. Sau đây là đề nghị:

- *Sam & Eva* của Debbie Ridpath Ohi

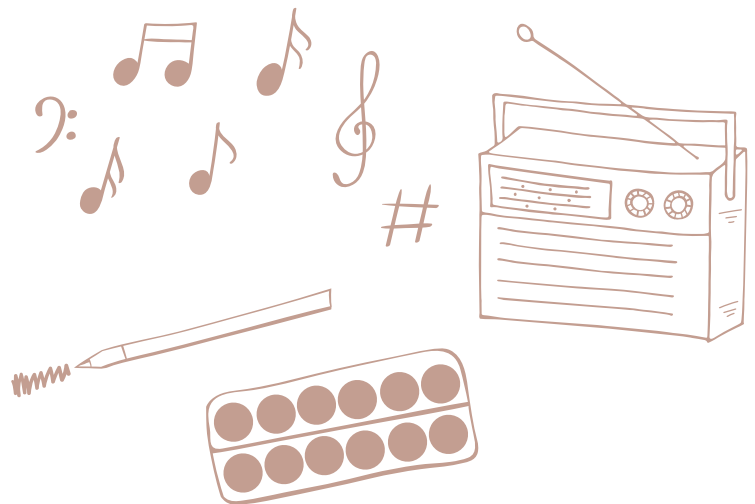
Hãy nghĩ đến việc đi thăm viếng một phòng triển lãm nghệ thuật hoặc bảo tàng viện gần đó để gợi hứng: <https://www.hellobc.com/things-to-do/museums-heritage-sites>

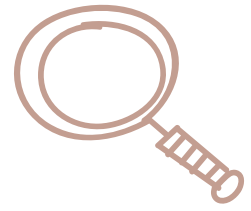
Ở Đâu

Sinh hoạt này có thể nhớ nhộp nếu dùng sơn. Thử kinh nghiệm này trong nhà hoặc ngoài trời.

Khi Nào

Có thể áp dụng sinh hoạt này vào bất cứ lúc nào trong ngày.

Săn Tìm Đồ Vật Trong Sách Hình

Chuyện Gì

Đây là một cách cùng nhau thăm dò đọc sách và học chữ trong khi kết hợp hoạt động thể chất. Dùng sách hình để săn tìm đồ vật.

1 Tạo Dựng Môi Trường

- Chọn một quyển sách hình ưa thích (nên dùng sách có nhân vật và các địa điểm quen thuộc). Sau khi đọc qua một hoặc hai lần, hỏi trẻ xem chúng có muốn thử tìm đồ vật nhìn thấy trong sách hay không!

2 Chơi Trò Săn Tìm Đồ Vật!

- Cùng với trẻ, nhận định những vật nhìn thấy trong sách và sẽ săn tìm những vật đó (chẳng hạn như con chó, cái bàn, chiếc xe, cây). Sau đó đem sách ra ngoài trời hoặc đến một phòng khác và thử tìm ở ngoài đời những vật giống hệt những vật trong sách.

Tại Sao

Qua kinh nghiệm này, trẻ sẽ

- Liên kết tài liệu đọc với thế giới thật ngoài đời
- Phát triển ngôn ngữ đón nhận (nghe/đọc) và biểu lộ (nói, làm dấu)
- Nhận định ngôn ngữ in trong các môi trường khác nhau
- Liên kết ý tưởng với đồ vật
- Phát triển nhận thức về ngôn ngữ in
- Nâng cao các khả năng truyền thông và đọc viết

Cách Nào

Quý vị có thể bắt đầu trong nhà với đồ chơi hoặc những thứ quen thuộc đối với trẻ. Thử chọn một quyển sách giấy cứng với một đồ vật trên mỗi trang, rồi cùng nhau đi tìm đồ vật đó. Cầm đồ vật đó kê sát vào hình và gọi tên hai lần. Thí dụ, nếu quý vị đang đọc một quyển sách về đồ chơi của trẻ em, và nhìn thấy một con gấu bông, cùng nhau đi tìm một con gấu bông và nói “gấu” trong khi chỉ vào tấm hình, rồi nói tiếp “gấu” trong khi chỉ vào con gấu bông mới tìm ra.

Thử không phải chỉ tìm các đồ vật đơn giản mà tìm thêm **những loại** hoặc **những hạng** đồ vật. Thí dụ, nếu quý vị nhìn thấy quả táo trong sách, hãy bảo trẻ tìm một loại trái cây khác, hoặc một loại thức ăn lành mạnh khác ở nhà hoặc ngoài tiệm thực phẩm. Quý vị cũng có thể tìm màu sắc hoặc hình thể dựa theo hình ảnh nhìn thấy. Nếu quý vị nhìn thấy các ô vuông trong sách, hãy hỏi trẻ xem chúng có thể tìm một ô vuông gần đó hay không. Cũng thử tìm các con số hoặc mẫu tự.

Quý vị có thể thử thu thập trước những món thấy trong sách và bỏ vào trong một túi. Bảo trẻ nhắm mắt lại, thò tay vào túi rút ra một món. Sau đó thử tìm món đó trong sách!

Đối với trẻ em đang bắt đầu đọc sách, quý vị có thể bảo chúng tìm các món đồ trong sách ở ngoài đời thật. Quý vị có thể tìm các **ý niệm** hoặc **tính chất**. Nếu có món nào trong sách ở trên cao, thử tìm vật khác trên cao. Nếu tính chất của món gì đó là ướt thì thử tìm món khác ướt. Để gây thêm khó khăn, quý vị có thể thử tìm những món đối nghịch.

Nếu sinh hoạt đó quá khó, hoặc trẻ bị xao lãng, thử lại với sách khác. Thử thu thập trước các món đồ vật và giấu trong nhà. Đặt ra trò chơi đua nhau tìm những món đó!

Quý vị có thể thấy sinh hoạt này đem lại đủ mức vui thú, hoặc quý vị có thể chọn dùng giải thưởng cho một số món đồ nào đó tìm được.

Đọc một quyển sách với trẻ về chuyện tìm hoặc so sánh vật dụng, hoặc các ý tưởng khác liên quan đến chủ đề này. Sau đây là các đề nghị:

- *Cycle City*, của Alison Farrell
- *Where's the Pair?* của Britta Teckuntrup

Đến các thư viện công cộng tại BC để tìm sách và nhiều thứ khác!

<https://www2.gov.bc.ca/gov/content/sports-culture/arts-culture/public-libraries>

Ở Đâu

Có thể áp dụng sinh hoạt này ở bất cứ chỗ nào. Quý vị có thể áp dụng sinh hoạt này ở nhà, ngoài trời trong ngày, hoặc khi đang đi bộ thám hiểm. Khi có sinh hoạt này ngoài trời và đi tìm các món đồ là quý vị không những giúp trẻ đọc viết mà còn đồng thời phát huy việc vận động cơ thể.

Khi Nào

Có thể áp dụng sinh hoạt này vào bất cứ lúc nào. Sinh hoạt này tốt nhất cho một trẻ, hoặc một nhóm nhỏ trẻ em, tuy cũng có thể thực hiện trong một nhóm lớn hơn.

Tham Khảo

Lawhon, T., Cobb, J.B. (2002). Routines that Build Emergent Literacy Skills in Infants, Toddlers, and Preschoolers *Childhood Education Journal*, 30(2), 113-118.

Đá Kể Truyện

Chuyện Gì

Sinh hoạt này phát xuất từ một tục lệ cổ truyền của Thổ Dân Úc Châu. Đá Kể Truyện là những viên đá spon cát trong một túi nhỏ và được dùng làm dụng cụ kể truyện.

Đơn giản là yếu tố then chốt của sinh hoạt này. Sơn hoặc vẽ lên những viên đá nhỏ hình đơn giản khác nhau để yểm trợ cho các sở thích của trẻ. Sau khi khô, bỏ những viên đá này vào một túi.

Bảo trẻ thăm dò các viên đá đó và tự sáng tác các câu truyện riêng của mình bằng cách dùng những viên đá đó.

Tại Sao

Qua kinh nghiệm này, trẻ em sẽ học

- Truyền đạt và sử dụng sáng tạo nhiều dạng diễn tả khác nhau
- Trải qua kinh nghiệm kể truyện và biểu tượng của chính trẻ và các nền văn hóa khác
- Bày tỏ quan điểm của chúng
- Hiểu ý niệm trừu tượng và suy nghĩ phê bình, sáng tạo, và phát minh
- Tinh thần độc lập và tự tin khi chúng đề xướng sáng tác cốt truyện
- Nâng cao các năng khiếu truyền thông và đọc viết của chúng

Cách Nào

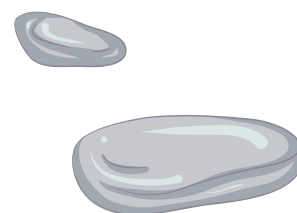
Sơn hình ảnh đơn giản lên các viên đá: nhà, chó, mèo, cây, xe, núi, sóng, và từng người (có thể cả những hình hí họa về người trong gia đình). Đối với một số trẻ, sinh hoạt này thiên về thăm dò hoặc nhìn mặt chữ nhiều hơn. Khuyến khích trẻ lặp lại nhiều lần tên hình với quý vị.

Để cho trẻ thăm dò các viên đá này. Một số trẻ sẽ tự động sáng tác cốt truyện trong khi những trẻ khác có thể cần được khuyến khích. Quý vị có thể giúp trẻ phát triển bằng cách bảo trẻ giải thích cách biểu tượng của các viên đá này và hỏi chúng các nhân vật là ai hoặc hình ảnh tiêu biểu cho những gì. Đặt những câu hỏi thăm dò như "Họ sống ở đâu?" hoặc "Họ đang làm gì?" để giúp trẻ đặt ra cốt truyện.

Trẻ có thể tự sơn lên các viên đá của chúng. Như vậy sẽ cho trẻ có toàn quyền áp dụng sinh hoạt này và nhấn mạnh cũng như khuyến khích ý tưởng và óc sáng tạo của chúng. Ngoài ra, cũng nên thử khuyến khích trẻ sáng tác cốt truyện.

Đọc một câu truyện với trẻ về khả năng sáng tạo hoặc các ý tưởng khác liên quan đến sinh hoạt này. Sau đây là một đề nghị:

- *Zen Shorts* của Jon J Muth

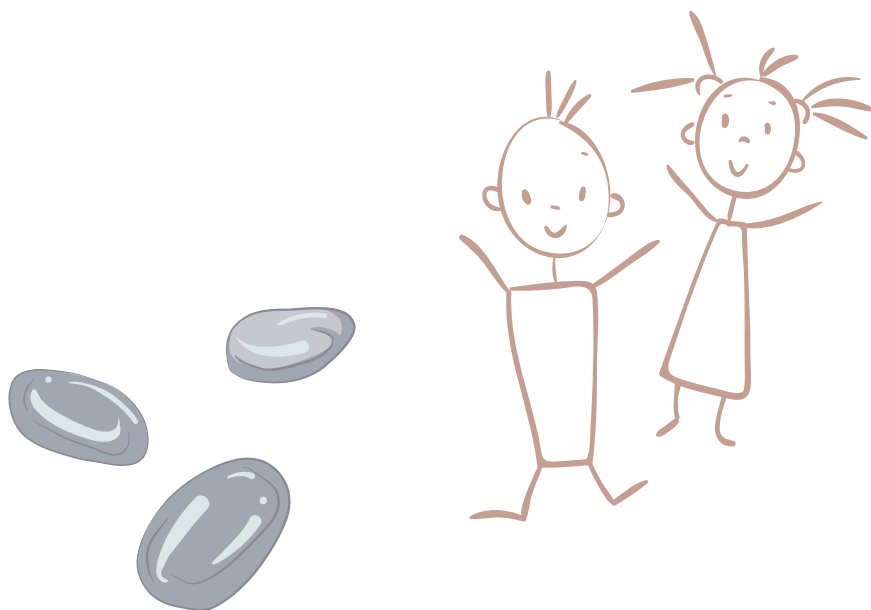

Ở Đâu

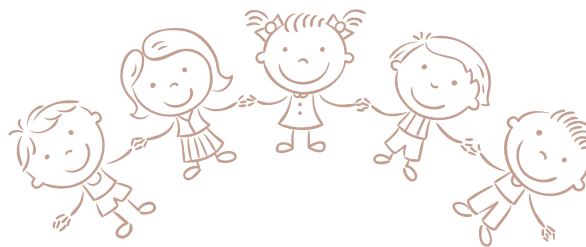
Có thể áp dụng sinh hoạt này ở bất cứ chỗ nào, nên tại một khu vực có nhiều chỗ cho trẻ bày các viên đá ra để đặt truyện của chúng.

Khi Nào

Có thể áp dụng sinh hoạt này vào bất cứ lúc nào trong ngày, và có thể thăm dò với mỗi trẻ hoặc trong những nhóm nhỏ.

Gậy Nói

Chuyện Gì

Kinh nghiệm này dựa theo việc nhiều bộ tộc Thổ Dân sử dụng Gậy Nói. Đây là một phương tiện nhiều uy lực để trân trọng truyền thông. Nhiều nhóm khác nhau sử dụng Gậy Nói theo nhiều cách khác nhau, tuy nhiên gậy này thường được sử dụng trong những buổi tụ họp văn hóa lớn, khi giải quyết tranh chấp, hoặc khi tổ chức một nghi lễ hoặc ăn mừng có nhiều người phát biểu. Gậy Nói được đổi tay sang mỗi người khi họ phát biểu, và chỉ có người cầm Gậy Nói mới được phép lên tiếng vào lúc đó.

Gậy Nói dạy trẻ em những điều cơ bản về truyền thông theo một cung cách tôn trọng, kiên nhẫn, và cộng tác. Cách này khuyến khích trẻ em học các khả năng như thay phiên nhau, tự kiểm soát, và giải quyết vấn đề trong một môi trường yên ổn và an toàn.

1 Tạo Dựng Môi Trường

Gậy Nói thường được sử dụng trong một vòng tròn đóng góp ý kiến với nhau, chỗ mọi người cùng nhau ngồi quây lại thành một vòng tròn. Thử dùng gậy nói khi nên đóng góp nhiều ý kiến với nhau, hoặc nếu trẻ em đang có bất đồng và cần có một phương tiện để giúp chúng giải quyết tranh chấp. Quý vị cũng có thể thử cách này khi có quá nhiều người nói cùng một lúc để bảo đảm mỗi người đều có cơ hội nói những gì họ muốn nói.

Phong tục khác nhau giữa các cộng đồng, nhưng có một số nguyên tắc hướng dẫn chung quan trọng để sử dụng Gậy Nói.

1. Mỗi người sẽ đến phiên được nói. Nếu có mặt bậc trưởng thượng, họ sẽ luôn luôn nói trước.
2. Bất cứ người nào đang cầm Gậy Nói sẽ quyết định khi nào họ nói xong. Sau đó họ có thể đưa gậy cho người bên cạnh họ, hoặc cho người chưa nói, nhưng không ai bắt buộc phải nói nếu họ không muốn nói.
3. Khi có người đóng góp ý tưởng của họ, mọi người khác theo lẽ phải lắng nghe mà không ngắt lời họ hoặc đưa ra nhận xét.

Tại Sao

Qua kinh nghiệm này, trẻ em học

- Truyền đạt, sử dụng các khả năng giao thiệp cá nhân, và ngoại giao
- Phát huy các sách lược đối phó tích cực và các khả năng giải quyết vấn đề
- Truyền đạt tư tưởng và kinh nghiệm theo cách sáng tạo bằng cách áp dụng nhiều dạng bày tỏ khác nhau
- Phát triển khả năng ngôn ngữ đa dạng và khả năng truyền thông với người khác theo nhiều cách
- Biết được các câu truyện và biểu tượng của nền văn hóa của trẻ và các nền văn hóa khác
- Bày tỏ quan điểm của trẻ và suy nghĩ về quan điểm của người khác

Cách Nào

Trẻ em có thể cần thời gian để hiểu ý niệm Gậy Nói và các yếu tố liên hệ khác của việc truyền thông trong tinh thần tôn trọng.

Giới thiệu một câu chuyện hoặc một quyển sách về Gậy Nói, chẳng hạn như *The Talking Stick* của Dot Meharry. Kể chuyện đó và sau đó thảo luận về tầm quan trọng của Gậy Nói sẽ giúp trẻ hiểu những điều cơ bản về truyền thông.

Ở Đâu

Có thể thực hiện kinh nghiệm này ở bất cứ chỗ nào, nhưng nên là một chỗ yên lặng ít gây xao lãng. Nếu áp dụng sinh hoạt này với một nhóm trẻ em, hãy dùng một khu vực nào cả nhóm có thể ngồi quây thành một vòng tròn.

Tham Khảo

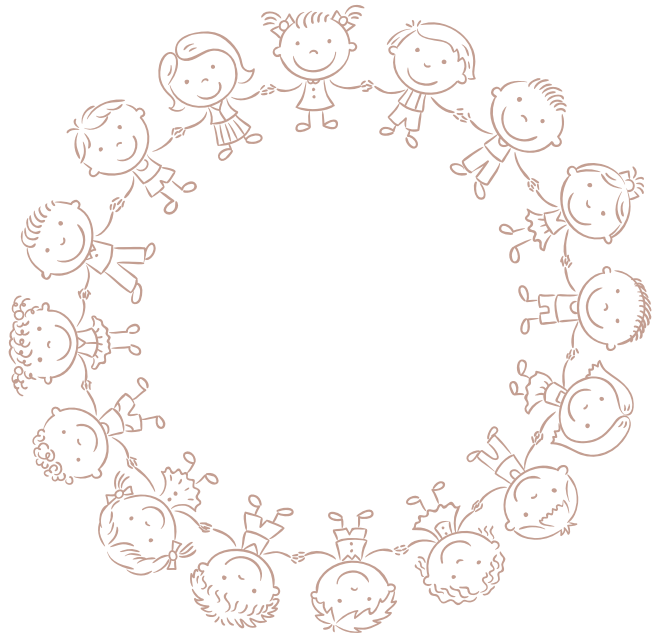
Working Effectively with Indigenous Peoples Blog.

Lấy từ: <https://www.ictinc.ca/blog/first-nation-talking-stick-protocol>

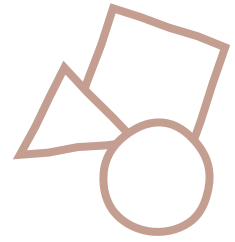
Meharry, D. (2006). *The Talking Stick*. New Zealand: Raupo Publishing Ltd.

Khi Nào

Có thể thực hiện kinh nghiệm này vào bất cứ lúc nào trong ngày nhưng tốt nhất là sinh hoạt trong những nhóm nhỏ, hoặc với toàn thể gia đình.

Tam Giác, Vuông và Tròn

Chuyện Gì

Các hình thể, mô hình, và thứ tự đều có thể thu hút trẻ em nào thích những gì có thể tiên đoán được và các chuyện thông lệ thường nhật. Có thể chơi trò này theo nhiều cách khác nhau để yểm trợ sở thích của trẻ.

1 Tạo Dụng Môi Trường

- Cắt giấy ra thành các hình thể khác nhau như hình vuông, tam giác, tròn, hoặc chữ nhật lớn. Trẻ có thể giúp quý vị cắt hoặc vẽ các hình thể hoặc góp ý về những loại hình thể trẻ muốn chơi.

2 Chơi với Hình Thể!

- Đặt những hình này trước mặt trẻ. Quan sát xem trẻ chơi với các hình thể khác nhau hoặc tại thành các mô hình như thế nào.
- Nếu trẻ tỏ vẻ không muốn chơi, hãy thử lại sinh hoạt này vào một dịp khác khi chúng nói về hình thể hoặc mô hình. Quý vị cũng có thể thử thêm các nhãn hoặc khuôn mặt vào hình thể (chẳng hạn như một hình tam giác vui vẻ hoặc hình vuông buồn bã).

Tại Sao

Qua kinh nghiệm này, trẻ sẽ học

- Xây cất, sáng tạo, và thiết kế bằng các vật liệu và phương pháp khác nhau
- Hiểu kỳ về ngữ vựng, ý niệm hình thể, và ngôn ngữ nói
- Tham gia trò chơi âm thanh và chữ
- Dùng hình dạng, mô hình và cách đo lường trong những bối cảnh có ý nghĩa

Cách Nào

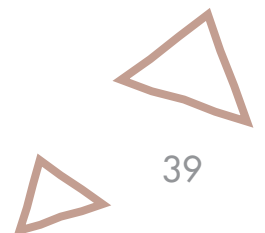
Cùng với trẻ, gọi tên các hình thể khác nhau quý vị nhìn thấy. Thí dụ, chỉ vào hình vuông, tròn, hoặc chữ nhật. Cùng nhau nói ra những chữ đó.

Thử đếm lớn tiếng các số lượng hình thể khác nhau (chẳng hạn như đếm số hình vuông, tròn, hoặc tam giác).

Chơi trò đoán thử: “Tôi có bốn cạnh và bốn góc. Tên tôi là gì?” Thử đặt thành tên buồn cười cho hình thể như “Hình Tròn Ngu Ngơ” hay “Hình Tam Giác Ranh Mãnh.”

Khuyến khích trẻ dùng hình thể tạo thành các mô hình khác nhau. Thí dụ, làm mô hình vuông và tam giác với nhau (vuông, tam giác, vuông, tam giác), rồi hỏi trẻ là tới phiên hình gì và tại sao.

Hãy nhớ là không có câu trả lời sai! Khuyến khích trẻ tự tạo ra mô hình riêng của chúng.

Khuyến khích trẻ làm ra vật gì bằng các hình thể này. Thí dụ, trẻ có thể làm ra một con thú bằng các hình thể khác nhau, một phong cảnh, một người, hoặc bất cứ vật gì chúng muốn từ trí tưởng tượng!

Nếu trẻ thích tô màu hoặc thiết kế, khuyến khích chúng tô màu những hình thể khác nhau đã cắt ra hoặc tạo thành những kiểu thiết kế bằng các vật liệu tô màu khác nhau.

Nếu chơi ngoài trời, gió có thể thổi bay mô hình của quý vị. Tình trạng này có thể trông buồn cười và vui, hoặc có thể làm cho bực mình. Quý vị cũng có thể dùng vật liệu thiên nhiên làm các hình thể (đá, cây, lá).

Đọc một quyển sách với trẻ về hình thể hoặc các ý tưởng khác liên quan đến chủ đề này. Sau đây là các đề nghị:

- *Circle, Square, Moose*, của Kelly L. Bingham
- *Shapes*, của DK Braille

Ở Đâu

Quý vị có thể chơi ở bất cứ chỗ nào, nhưng tốt nhất là trên một bề mặt phẳng như mặt bàn, sàn nhà, hoặc trên mặt đất.

Khi Nào

Có thể thực hiện kinh nghiệm này vào bất cứ lúc nào trong ngày.

